

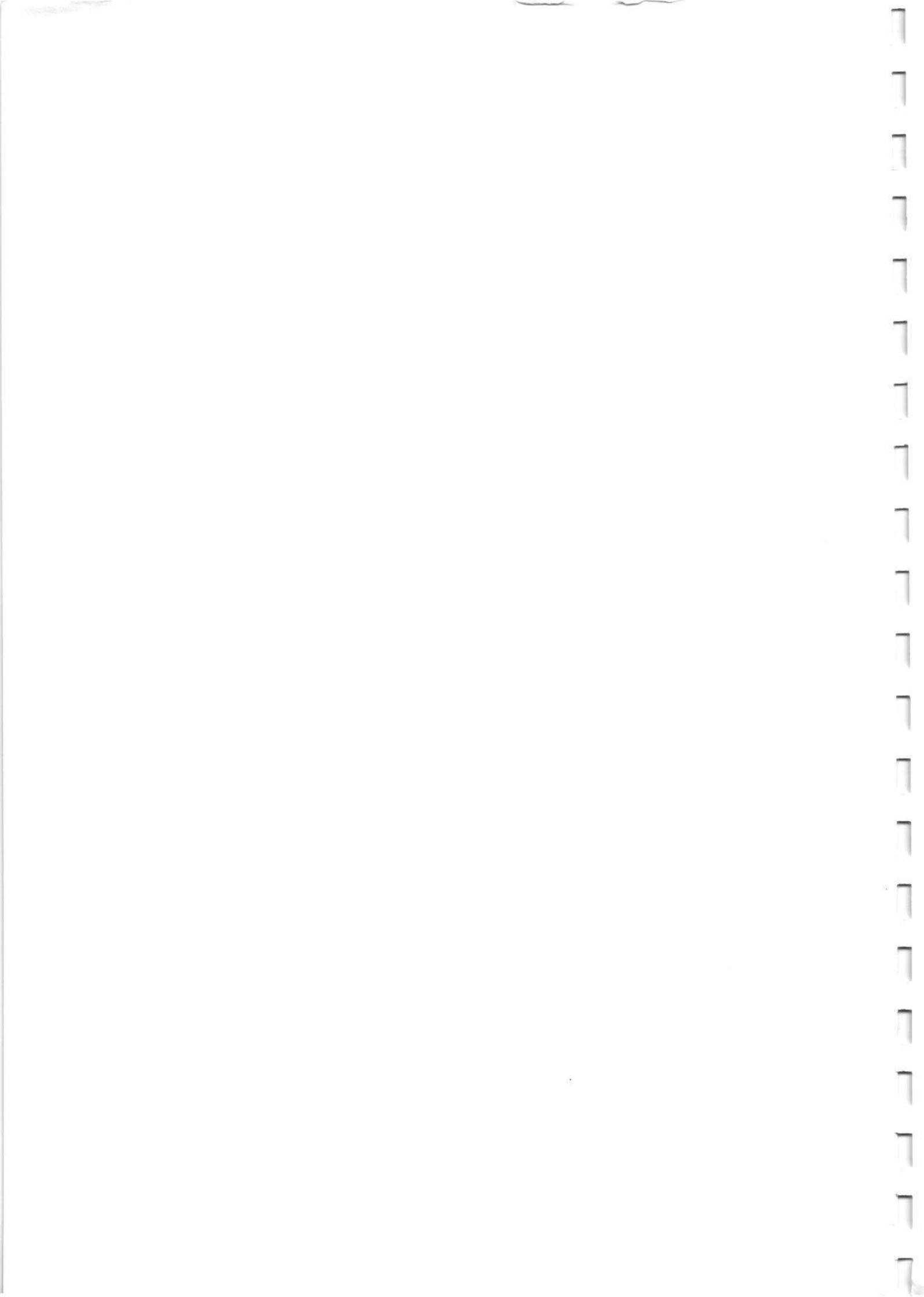
ДРЖАВЕН ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ
ЗА ИЗВРШЕНА РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ**

**ЕФИКАСНОСТ И ЕФЕКТИВНОСТ НА СИСТЕМОТ НА
ФИНАНСИСКОТО УПРАВУВАЊЕ И КОНТРОЛА И
ВНАТРЕШНАТА РЕВИЗИЈА КАЈ
ИНСТИТУТ ЗА АКРЕДИТАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

02 2014 13 06

Скопје, јануари 2015

СОДРЖИНА

	Страна
Резиме	1-4
Основни податоци	5-8
Цели на ревизијата	9-10
Ревизорски наоди	11 -29
Прилози	
Опфат и методологија (Прилог 1)	30 -31

Легенда:

ЈВФК – Јавна внатрешна финансиска контрола

ФУК – финансиско управување и контрола

ЗЈН – Закон за јавни набавки

ДРЖАВЕН ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА

ул. Македонија 12/3
1000 Скопје
Република Македонија
Тел: + 389 2 3211 262
Факс: +389 2 3126 311
e-mail: dzt@dzt.gov.mk
www.dzt.gov.mk

Број: 10-70/1
Дата: 21.01.2015

ДО:
ИНСТИТУТ ЗА АКРЕДИТАЦИЈА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

РЕЗИМЕ

Ревизијата на успешност - Ефикасност и ефективност на системот на финансиското управување и контрола и внатрешната ревизија кај Институт за акредитација на Република Македонија (Институтот), е спроведена со цел да се даде оценка за ефикасноста и ефективноста на финансиското управување и контрола, во делот на вршење на работите на ефикасен и ефективен начин, усогласување на работата со законите и актите, заштита на имотот, користење на буџетските средства, јакнење на одговорноста при извршување на задачите и внатрешната ревизија.

Ревизијата на успешност е извршена согласно Годишната програма за работа на Државниот завод за ревизија за 2014 година.

Опфатот и доказите кои се обезбедени по пат на спроведување на техники и методологија од страна на ревизијата, даваат основа да го изразиме следниот заклучок:

„Директорот на Институтот има обврска за преземање мерки, политики и конкретни активности за пропишување на подзаконските и интерните акти, донесување и имплементација на процедурите за финансиско управување и контрола (планирање, извршување, мониторинг и известување) и внатрешната ревизија кои претставуваат предуслов за воспоставување на финансиско управување и контрола и внатрешна ревизија.

Со извршената ревизија на финансиско управување и контрола во Институтот констатиравме дека: донесени и имплементирани се стратешки планови, пропишани се и имплементирани се контроли, извршено е разграничување на одговорностите и овластувањата, воспоставени се контролни активности за редовно следење, усогласување и одобрување на евиденциите со соодветните документи, што упатува дека **делумно се преземени** потребните активности за

Ревизорски тим:

1.

2.

3.

Овластен државен ревизор

**РЕЗИМЕ - РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ И ЕФЕКТИВНОСТ НА СИСТЕМОТ НА ФИНАНСИСКОТО УПРАВУВАЊЕ
И КОНТРОЛА И ВНАТРЕШНАТА РЕВИЗИЈА КАЈ
ИНСТИТУТ ЗА АКРЕДИТАЦИЈА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

воспоставување и обезбедување на ефикасност и ефективност на системот на финансиското управување и контрола и внатрешната ревизија за непречено остварување на целите на Институтот.

Постојат можности за подобрување на функционирањето и развојот на системот на финансиско управување и контрола и внатрешна ревизија во делот на донесувањето на Долгорочна програма за развој на Институтот, Стратегија за управување со ризиците, продолжување на отпочнатите активности за верификација на контролите, изготвување на Стратегија за ИТ за развој на информацискиот систем на Институтот, спроведување на пописот на средствата и обврските во целост согласно законската регулатива, како и воспоставувањето на внатрешната ревизија.

Ревизорските активности кои ревизорскиот тим ги спроведе во Институтот беа насочени кон повеќе области:

- Правната рамка и стратешките документи;
- Финансиско управување и контрола, во делот на:
  - o Компонентите: контролно опкружување, управување со ризик, контролни активности, информации и комуникации, мониторинг;
  - o Процесите: инвентарисување на средствата и обврските и доделување на договорите за јавни набавки и плаќање на набавките;
- Внатрешна ревизија.

Периодот кој беше опфатен со ревизијата на успешност е 2013 година и тековната 2014 година.

Од утврдените ризици во текот на ревизијата, произлегоа заклучоци, кои се основа за изготвување на ревизорска програма на активности. Ревизорската програма опфати активности за обезбедување на доволно комплетни и релевантни докази од Институтот, врз основа на кои се снимат состојбата и се донесоа заклучоци во рамките на поставените ревизорски цели.

Состојбите кои се прикажани во Конечниот извештај се резултат на применетите постапки на ревизија со цел постигнување на објективна и реална оценка на тековните состојби за ефикасноста и ефективноста на системот на финансиското управување и контрола и внатрешната ревизија, детектирање на клучните фактори кои влијаат врз ефикасноста, нивна анализа, утврдување на причините за постојната состојба и креирање на јасни и реални препораки по кои надлежните лица треба да постапат.

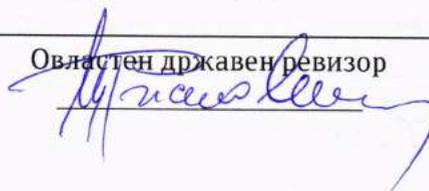
Од целокупниот опфат и доказите кои ги обезбедивме по пат на спроведените техники и методологија, ревизијата ги констатира следните состојби:

Ревизорски тим:

1.
2.
3.

Овластен државен ревизор

**РЕЗИМЕ - РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ И ЕФЕКТИВНОСТ НА СИСТЕМОТ НА ФИНАНСИСКОТО УПРАВУВАЊЕ
И КОНТРОЛА И ВНАТРЕШНАТА РЕВИЗИЈА КАЈ
ИНСТИТУТ ЗА АКРЕДИТАЦИЈА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

- Институтот има воспоставено **правна рамка** и стратешки документи кои поблиску го уредуваат ефикасното креирање на политиките во работењето;
- со воспоставената организациска структура, формирањето на одделението за финансиско работење, донесувањето на Планот за воспоставување и развој на финансиското управување и контрола и методологија за спроведување на планот, имплементацијата на пишаните процедури за работа, континуираната едукација и надградба на вработените, во Институтот е надградено **контролно опкружување** кое е потребно да овозможи непречено функционирање на финансиското управување и контрола, во насока на остварување на целите на субјектот;
- поради отсуство на **Стратегија за управување со ризици**, во текот на ревизијата донесена е одлука за изработка на истата, со чие донесување и имплементација, ризикот за појава на отстапувања во спроведување на целокупните активности и остварувањето на планираните цели, ќе се сведе на минимално ниво;
- со имплементирање на **пишани процедури за работа**, поделба на надлежности во извршувањето на работните активности, воспоставената ex-ante и ex-post финансиска контрола и отпочнатите активности за верификација на истите, контролите во пристап до ресурсите и контролите во информатичкиот систем, во Институтот воспоставени се контролни механизми за справување и намалување на ризиците. Во Институтот отсуствува Стратегија за ИТ за развој на информацискиот систем што упатува на присуство на ризици во управувањето со ИТ ресурсите во согласност со приоритетите за развој на субјектот, идентификувањето на ИТ можностите, капацитетите и човечките ресурси;
- воспоставен е **систем на комуникација** за добивање и пренос на **информации** неопходни за извршување на задачите;
- и покрај тоа што Институтот има извршена оцена на системот за управување преку интерни проверки и преиспитувањето од страна на раководството, потребно е подобрување на **мониторингот** како компонента на финансиско управување и контрола со воспоставување на внатрешна ревизија;
- **јавните набавки** се спроведуваат по постапка и начин дефинирани во Законот за јавните набавки, подзаконските акти. Со воспоставениот систем на интерни контроли во процесот на набавките, обезбедена е контрола во најголем дел делот на планирање, спроведување и реализација на јавните набавки. Во текот

Ревизорски тим:

1.
2.
3.

Овластен државен ревизор

**РЕЗИМЕ - РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ И ЕФЕКТИВНОСТ НА СИСТЕМОТ НА ФИНАНСИСКОТО УПРАВУВАЊЕ
И КОНТРОЛА И ВНАТРЕШНАТА РЕВИЗИЈА КАЈ
ИНСТИТУТ ЗА АКРЕДИТАЦИЈА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

на ревизијата, донесена е **процедура за постапки за јавни набавки**, која јасно и прецизно ги дефинира активностите за планирање, организирање и реализирање на јавните набавки, како и обврските и одговорностите на лицата кои учествуваат во спроведување на истите;

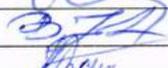
- воспоставениот систем на интерни контроли во **процесот на плаќање** на набавките, функционира и обезбедува следење и контрола на документацијата, во делот на архивирање, комплетирање, контрола и одобрување и плаќање по истата. Во текот на ревизијата Институтот започна со верификација на ex-ante и ex-post контролата од страна на вработените во одделението за финансико работење;
- Институтот има пропишано систем на контроли со кој се покриени активностите за организирање, спроведување и известување за резултатите од извршениот **попис на средствата и обврските**, но постои потреба од продолжување на отпочнатите активности за спроведување на процесот на инвентарисување/попис на средствата и обврските, на начин пропишан со законската и подзаконската регулатива;
- Во Институтот не е воспоставена **внатрешна ревизија** на начините предвидени со одредбите од Законот за јавна внатрешна финансиска контрола, поради што одговорното лице на Институтот нема можност да добие независно, разумно и објективно уверување и совет, со цел подобрување на работењето на субјектот и зголемување на ефикасноста на системите за внатрешна контрола. w/
Во текот на ревизијата директорот на Институтот, како посебна јавна установа која се финансира преку буџетскиот корисник Министерство за економија, достави Барање до Министерство за економија за склучување на договор за вршење на внатрешна ревизија, за кое до денот на известување од завршената ревизија не е добиен одговор. не

Во насока на надминување на утврдените состојби, ревизијата даде препораки со цел преземање мерки за надминување на истите. Препораките произлезени од оваа ревизија се насочени кон подобрување на системот на финансиското управување и контрола и внатрешната ревизија.

Од страна на одговорното лице на Институтот, доставено е Известување дека нема забелешки по однос на Нацрт извештајот на овластениот државен ревизор.

Ревизорски тим:

1.
2.
3.

Овластен државен ревизор

ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ

Вовед

Системот на јавна внатрешна финансиска контрола го опфаќа финансиското управување и контрола, внатрешната ревизија и нивната хармонизација, воспоставен согласно со меѓународните стандарди за внатрешна контрола и внатрешна ревизија.

Финансиското управување и контрола, согласно Законот за јавна внатрешна финансиска контрола („Службен весник на РМ“ број 90/09, 12/11, 188/13), се воспоставува кај буџетските корисници од областа на законодавната, извршната и судската власт, фондовите, општините и градот Скопје.

Финансиското управување и контрола ги опфаќа финансиските процеси на планирање, извршување, мониторинг и известување и тоа за: прибирањето на приходите утврдени со буџетот, управувањето и контролата за извршување на расходите одобрени во буџетот и заштита на средствата и обврските чија вредност е евидентирана во билансот на состојба.

Целта на финансиското управување и контрола е подобрување на финансиското управување заради: извршување на работите на правилен, ефикасен, економичен и ефективен начин, усогласување на работите со законската регулатива и интерните акти, заштита на имотот и останатите ресурси од загуби предизвикани од лошо управување, јакнење на одговорноста при извршување на задачите и правилно евидентирање на финансиските трансакции.

Конкретни податоци за субјектот

Институтот за акредитација на Република Македонија е основан врз основа на Законот за акредитација¹ и Одлуката² на Владата на Република Македонија како посебна јавна установа за вршење на работите и задачите од областа на акредитацијата.

Акредитацијата е постапка за формално признавање на оспособеноста за извршување на одредени дејности во смисла дека определено тело за оцена на сообразноста ги задоволува барањата предвидени со националните, европските и меѓународните стандарди, соодветната правна регулатива, процедурите на Институтот, како и препораките на европската и светските организации за акредитација. Основен услов за акредитирање е субјектот во

¹ Закон за акредитација (Службен весник на РМ број 120/09; 53/11 и 41/14)

² Одлука на Владата на Република Македонија бр. 23-1030/1 од 24.02.2003

Ревизорски тим:

1.
2.
3.

Овластен државен ревизор

 5

ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ

својата работа да применува соодветен стандард/и од серијата МКС EN ISO/IEC 17000 и МКС EN 45000.

Основни области во кои се изведуваат постапките на акредитација се: лаборатории за тестирање и калибрација, медицински лаборатории, тела кои вршат сертификација на производи, тела кои вршат сертификација на системи за управување и тела кои вршат инспекција.

Главна цел на Институтот е континуирано одржување и зајакнување на системот на акредитација кој ќе обезбеди доверба во компетентноста на телата за оцена на сообразност (сертификациските тела, лабораториите за тестирање и калибрација и инспекциските тела) и воедно ја обезбедува слободната трговија со домашните производи и услуги на пазарите во Европа и светот.

Институтот се финансира преку буџетскиот корисник Министерство за економија раздел 10001, обезбедено преку програма 5 Стандардизација и акредитација, потпрограма 51 Институт за акредитација. Органи на управување и раководење со Институтот се: Совет, Директор и Одбор за надзор на материјално - финансиско работење.

Со работата на Институтот управува Совет. Советот го сочинуваат 11 члена кои ги именува Владата на РМ на предлог на: Владата на РМ четири претставника, универзитетите еден претставник, стопанските комори два претставника, телата за оцена на сообразност два претставника, организацијата на потрошувачите еден претставник и еден претставник од вработените на Институтот.

Контролата на материјално - финансиското работење на Институтот ја врши Одбор за надзор на материјално - финансиското работење. Одборот го сочинуваат Претседател и два члена кои ги именува Владата на РМ. За својата работа Одборот поднесува годишен извештај до Владата на РМ.

Со работата на Институтот раководи директор. Директорот го избира и разрешува Советот на Институтот, а согласност на одлуката за избор и разрешување дава Владата на Република Македонија. Во периодот предмет на ревизија одговорно лице на Институтот е:

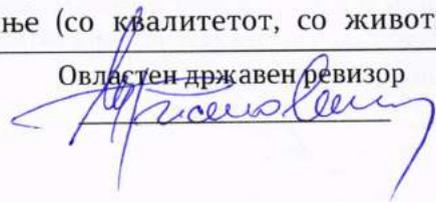
- Трпе Ристоски, директор од 05.11.2007 година.

Институтот како единствено национално тело за акредитација ги врши следниве работи и задачи: акредитација на лаборатории за тестирање и калибрација, тела кои вршат сертификација на производи, тела кои вршат сертификација на системи за управување (со квалитетот, со животната

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор

 6

ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ

средина, со безбедноста, со сигурноста), тела кои вршат сертификација на лица, тела кои вршат инспекција и други тела за оцена на сообразност; учествува во работата на европските и меѓународни организации за акредитација и ги застапува интересите на Република Македонија во нив; дава мислења на државните органи за прашања кои се однесуваат на акредитацијата и дава мислења за одобреност за оспособеноста за спроведување на постапката за оцена на сообразноста и врши оценување на компетентноста на телата за оцена на сообразноста, вклучувајќи го и надзорот на исполнетоста на барањата за телата кои вршат оцена на сообразноста според дадена регулатива.

Законска рамка

Законската и подзаконска регулатива во Република Македонија со која се регулира областа, главно е определена со:

- Закон за јавна внатрешна финансиска контрола;
- Стандарди за внатрешна контрола во јавниот сектор;
- Стандарди за внатрешна ревизија;
- Закон за акредитација;
- Стратешки документи;
- Подзаконски акти од областа;
- Подзаконски акти со кои се регулира работењето на субјектот.

1. **Финансиското управување и контрола** се спроведува врз основа на меѓународно прифатените стандарди за внатрешна контрола, преку примена на поврзаните компоненти: контролна средина, управување со ризиците, контролите, информации и комуникации и мониторинг.

Контролната средина ги опфаќа: личниот и професионалниот интегритет на раководителите и вработените, организационата структура која обезбедува поделба на должностите и одговорностите, управување со човечките ресурси.

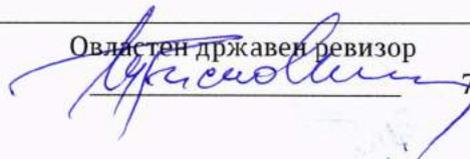
Раководителот е одговорен за управувањето со ризици, утврдување и контрола на можните настани или состојби кои имаат влијание врз целите на субјектот. Заради наведеното, пропишана е обврска од изготвување на стратегија за управување со ризиците.

Контролите кои треба да бидат воспоставени од страна на раководителот на субјектот се состојат од: процедури за овластување и одобрување, поделба на должностите, правила на пристап до средствата и информациите, процедури за

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор

ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ

целосно и ажурно сметководство на сите трансакции, процедури за мониторинг и човечки ресурси.

Мониторингот на финансиското управување и контрола треба да се одвива преку постојано следење, самопроцени и внатрешни ревизии.

2. **Внатрешната ревизија** обезбедува разумно објективно уверување и совет со цел за подобрување на работењето на субјектот и зголемување на ефикасноста на системите за внатрешна контрола. Истата се спроведува согласно со принципите на законитост, независност, објективност, компетентност, професионалност, интегритет и доверливост.

Во Институтот не е воспоставена внатрешна ревизија на начините предвидени со одредбите од Законот за јавна внатрешна финансиска контрола, поради што одговорното лице на Институтот нема можност да добие независно, разумно и објективно уверување и совет, со цел подобрување на работењето на субјектот и зголемување на ефикасноста на системите за внатрешна контрола.

Ревизорски тим:

1.
2.
3.

Овластен државен ревизор

 8

ЦЕЛИ НА РЕВИЗИЈАТА

Целта на ревизијата е обезбедување на објективна и реална оценка за тековните состојби за ефикасноста и ефективноста на системот финансиското управување и контрола и внатрешната ревизија кај Институтот за акредитација и тоа во делот на: управување и контрола за извршување на расходите (доделување на договорите за јавни набавки и плаќање на набавките) и заштита на средства и обврските (инвентарисување на средствата и обврските).

Со ревизијата на успешност се изврши детектирање на клучните фактори кои имаат влијание во процесот на воведување и развој на системот за јавна внатрешна финансиска контрола, преку:

- Утврдување на контролната средина во субјектот, врз основа на интегритетот на вработените,
- Компетентност, ниво на знаење и вештини,
- Организациона структура – поделба на надлежностите и овластувањата,
- Утврдување на ризик од можни настани кои може да влијаат врз остварување на целта,
- Воспоставени политики и постапки за справување со ризиците,
- Обезбедување на ефикасен информациона систем, проток на информации, документирање на сите оперативни процеси,
- Ефикасност на преземените активности на раководителот на субјектот за следење, самопроценка и внатрешна ревизија на финансиското управување и контрола.

Врз основа на резултатите добиени со истражувањата во текот на ревизијата, информациите и откриените ризици произлезе следната цел на ревизијата:

- Дали се преземени потребните активности за воспоставување и обезбедување на ефикасност и ефективност на системот на финансиското управување и контрола и внатрешната ревизија.

За да може да одговори на поставената цел, ревизијата изврши анализа на следните области кои имаат свое влијание врз имплементацијата, развојот и ефикасноста и ефективноста на ЈВФК во Институтот за акредитација:

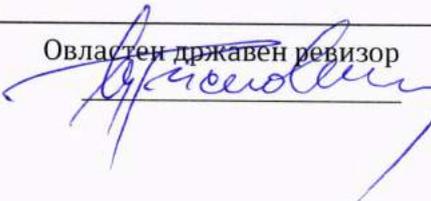
- Правната рамка и стратешките документи;
- Финансиско управување и контрола, во делот на:
  - o Компонентите: контролна средина, управување со ризик, контролни активности, информации и комуникации и мониторинг;
  - o Процесите: инвентарисување на средствата и обврските и спроведување на набавките и плаќањата;
- Внатрешна ревизија.

Ревизорски тим:

1.
2.
3.

Овластен државен ревизор

9

ЦЕЛИ НА РЕВИЗИЈАТА

Според сознанијата до кои дојдовме при извршувањето на наведената ревизија на успешност и оценката на ризичните подрачја, сметаме дека со ревизијата на успешност може во задоволителен степен да се постигне идентификување на:

- клучните фактори кои влијаат на преземените активности за воспоставување и обезбедување на ефикасност и ефективност на системот на финансиското управување и контрола и внатрешната ревизија
- утврдување на причините за постојната состојба и
- давање препораки за надминување на утврдените слабости.

Ревизорскиот опфат и применетата методологија во процесот на спроведување на ревизијата на успешност се подетално објаснети во Прилог 1 - Опфат и методологија од овој извештај.

Ревизорски тим:

1.
2.
3.

Овластен државен ревизор 10

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

Ревизијата на успешност е спроведена со цел да се даде оценка за ефикасноста и ефективноста на воспоставениот систем на финансиско управување и контрола и внатрешната ревизија.

Поглавјето Ревизорски наоди ги содржи ревизорските прашања и одговорите на поставените цели на ревизијата утврдени во проблематичните подрачја, утврдените состојби како и препораки кои ревизијата ги дава со цел да се отстранат причините за констатираните неправилности и состојби.

Со ревизијата на успешност констатиравме ризични области кон кои ја насочивме ревизијата со цел да дадеме одговор на поставените ревизорски прашања кои се однесуваат на овој процес. Основната ревизорска цел на оваа ревизија е поставена во следното прашање:

- Дали се преземени потребните активности за воспоставување и обезбедување на ефикасност и ефективност на системот на финансиското управување и контрола и внатрешната ревизија.

Со анализата на законската регулатива и подзаконските акти, извршената ревизија кај субјектот, произлегоа неколку значајни подрачја во делот на функционирањето на овој систем кои беа предмет на подетално анализирање:

1. Правната рамка и стратешките документи
2. Финансиско управување и контрола, и тоа:
  - 2.1. Оценка на основните компоненти,
  - 2.2. Функционирање на процесите: утврдување на ефективноста на системот на интерни контроли при спроведувањето на набавките и плаќањата и заштита на средствата и обврските (инвентарисување на средствата и обврските).
3. Внатрешна ревизија.

Како резултат на извршената ревизија на успешност за добивање одговор на поставената цел, констатиравме одредени состојби и слабости во горенаведените ризични области.

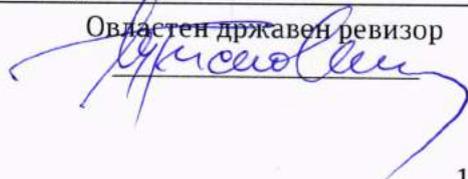
1. Правната рамка и стратешките документи

Во рамките на ризичната област која ги третира прашањата од областа на правната рамка и стратешките документи се фокусиравме на прашањата поврзани со стратегиите, законите и актите од областа при што констатиравме дека Институтот има воспоставено солидна правна рамка и стратешки документи кои поблиску го уредуваат ефикасното креирање на политиките во работењето за успешна реализација на поставените цели, како и продолжување на отпочнатите активности за донесување и имплементација на стратегија за управување со ризици.

Ревизорски тим:

1.
2.
3.

Овластен државен ревизор

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

Во рамките на ризичната област која ги третира прашањата од Правна рамка и стратешки документи, ревизијата го констатира следното:

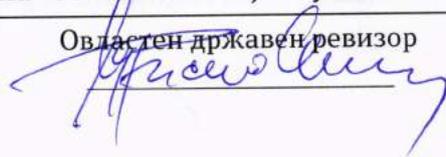
- со **Статутот** на Институтот се уредува називот, седиштето и организацијата, начинот на вршење на работите и задачите, органите, начинот на формирање на стручни работни тела и нивните надлежности и одговорности, управувањето, раководењето, контролата, правата и обврските на корисниците на услугите, меѓународната соработка и други прашања за извршување на работите и задачите на Институтот;
- во насока на остварување на своите цели Институтот има изготвено **Стратешки план на Институтот 2013-2015 година**, во кој се утврдуваат активностите на Институтот, временската рамка и потребните ресурси (човечки и финансиски) за остварување на активностите;
- Институтот има изготвено **Програма за работа** за 2013 година (детално образложено во точка 2.1.2.). Согласно Статутот на Институтот, Советот како орган на управување предлага Долгорочна програма за развој, а Владата на РМ ја донесува истата. Институтот нема донесено Долгорочна програма за развој, поради што во текот на ревизијата одржана е седница на Советот и е утврден рок за изработка на истата до крајот на 2014 година; спрвеч ✓
- со **Извештајот за реализирана годишна програма за работа на Институтот за 2013 година** Институтот информира за реализираните активности предвидени со Програма за работа за 2013 година;
- донесени се **Правилник за организацијата и работата** на Институтот и **Правилник за систематизација** на работните места во Институтот (детално образложено во точка 2.1.1.);
- поради отсуство на Стратегија за управување со ризици, во текот на ревизијата донесена е одлука за изработка на истата, со чие донесување и имплементација, ризикот за појава на отстапувања во спроведување на целокупните активности и остварувањето на планираните цели, ќе се сведе на минимално ниво; ✓

Воспоставената правна рамка со која е регулиран начин на работењето на Институтот, донесените стратешки документи кои поблиску го уредуваат работењето на Институтот, како и продолжувањето на отпочнатите активности за донесување на Долгорочна програма за развој и Стратегија за управување со ризици, претставуваат солидна основа за зајакнување на

Ревизорски тим:

1.
2.
3.

Овластен државен ревизор

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

ефикасноста и ефективноста на системот на финансиското управување и контрола и внатрешната ревизија, со цел реализација на целите на Институтот.

2. Финансиско управување и контрола

2.1. Оценка на основните компоненти

Во рамките на ризичната област која третира прашања од **финансиското управување и контрола**, ревизијата имаше за цел да даде одговор на повеќе ревизорски прашања поврзани со компонентите:

- 2.1.1. Контролна средина,
- 2.1.2. Управување со ризиците,
- 2.1.3. Контроли,
- 2.1.4. Информации и комуникации,
- 2.1.5. Мониторинг.

Во функција на градење на одговори зад секое од поставените прашања, утврдени се следните состојби и дадени се образложенија:

2.1.1. Контролна средина

Контролната средина, го опфаќа личниот и професионалниот интегритет на раководителите и вработените во субјектот, начин на размислување и стил на работење на раководителите, организационата структура која обезбедува поделба на одговорностите, хиерархија и јасни правила, права, обврски и нивоа на известување, политики и практики на управување со човечки ресурси и компетентност на вработените.

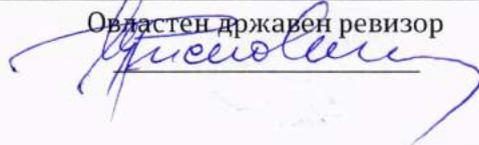
Од извршениот увид во доставената документација, извршените анализи и интервјуа со одговорните лица, во насока на осознавање на контролното опкружување во Институтот како еден од предусловите за непречено функционирање на финансиското управување и контрола и остварување на општите и посебните цели на Институтот, ревизијата ги утврди следниве состојби:

- Советот на Институтот има донесено **Правилник за организацијата и работата на Институтот** и **Правилник за систематизација на работните места на Институтот**. Со Правилникот за организација и работа се уредува внатрешната организација, делокругот на работа на организационите облици на Институтот, додека во Правилникот за систематизација на работните места се утврдува вкупниот број, распоред и опис на работните задачи по работни места. Правилниците за организација и систематизација на работните места се достапни до сите вработени преку web страната на Институтот;

Ревизорски тим:

1.
2.
3.

Овластен државен ревизор

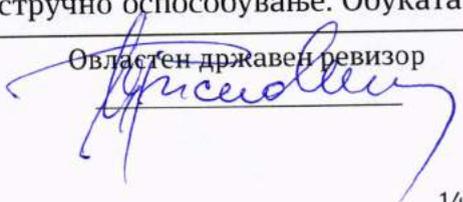
РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

- со актот за внатрешна организација, предвидена е **единица за финансиски прашања**, која е формирана и функционира како независно одделение за финансиско работење, со 3 работни места, од кои пополнети се 2 работни места. Раководителот на одделението за својата работа директно одговара пред директорот на Институтот;
- вработените во Институт се јавни службеници и имаат обврска да го почитуваат **Етичкиот кодекс за јавните службеници** донесен од страна на министерот за информатичко општество и администрација. Со кодексот се уредува начинот на однесување и работење на јавните службеници и за секоја повреда на професионалната етика односно непочитување на одредбите од кодексот предвидени се дисциплински мерки;
- согласно член 12 од Законот за јавна внатрешна финансиска контрола, раководителот на одделението за финансиско работење, во согласност со директорот на Институтот, треба да изработи **План за воспоставување и развој на финансиското управување и контрола и методологија за спроведување на планот**, кој ќе содржи активности потребни за спроведување на системот за финансиско управување и контрола, рокови за спроведување на поединечните активности како и одговорни лица по поодделни активности. Во текот на ревизијата, од страна на директорот донесен е План за воспоставување и развој на финансиското управување и контрола и Методологија за спроведување на планот, што ќе придонесе за зајакнување и развој на финансиското управување и контрола во Институтот;
- согласно Законот за воведување на систем за управување со квалитет и заедничка рамка за процена на работењето и давањето на услуги во државната служба, органите треба да воведат меѓународни или македонски стандарди со цел подобрување на управувањето со квалитетот во работењето и давањето на услуги. Институтот како јавна установа за вршење на работите и задачите од областа на акредитацијата воведува сертифициран систем за квалитет во согласност со стандардот МКС EN ISO/IEC 17011. Институтот има донесено вкупно 45 акти, од кои најголемиот дел се однесуваат на работните процеси од неговата надлежност;
- изработена е **Процедура за обука на вработените** со која се утврдува начинот на дефинирање на потребите за обука, спроведување и евиденција на обуката, вградување/ажурирање на податоците за обуките во личното досие на вработените, со цел во секој момент да се има увид за нивната квалификација и стручно оспособување. Обуката

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

на вработените се одвива согласно Годишен план за обука за 2013 година, преку интерни семинари/обуки или преку учество на надворешни семинари/ обуки. Исто така обуката се спроведува и со размена на стручни искуства, преку учество на состаноци, конференции, работилници во подрачјето во кое работи вработениот. Спроведените обуки се наведени во извештајот за реализираната годишна програма за работа на Институтот за 2013 година;

- вработувањето, оценувањето, обучувањето, унапредувањето и наградувањето/поправните мерки на вработените се врши согласно Законот за јавните службеници. Исто така Институтот има донесено процедура за **Должности, одговорности и овластувања на вработените** со која се дефинирани барањата за вработените, нивната одговорност, начин на вработување и водење на записи за вработените.

Со формирањето на одделението за финансиско работење, донесувањето на Планот за воспоставување и развој на финансиското управување и контрола и методологија за спроведување на планот, имплементацијата на пишаните процедури за работа, континуираната едукација и надградба на вработените, во Институтот е создадено контролно опкружување кое овозможува непречено функционирање на финансиското управување и контрола, во насока на остварување на целите на субјектот.

2.1.2. Управување со ризиците

Управувањето со ризик, согласно член 15 од Законот за јавна внатрешна финансиска контрола, опфаќа утврдување, процена и контрола на можните настани или состојби кои може да имаат негативно влијание врз постигнувањето на целите на субјектот заради обезбедување разумно уверување дека истите ќе бидат остварени. За спроведување на наведените активности, раководителот на субјектот донесува стратегија за управување со ризикот, која се ажурира на секои три години и во случаите кога ризикот значително се менува, додека контролите кои се однесуваат на минимизирање на ризикот треба да бидат анализирани и ажурирани најмалку еднаш годишно.

Вршењето на анализа на ризиците, како и изготвувањето на Стратегија за управување со ризикот, со која се утврдува политиката за управување со ризиците, може поволно да влијае на остварувањето на целите во субјектот.

Во насока на реализација на поставените цели, потребно е изготвување на **стратешки и годишни планови** во кои целите се соодветни на максимално расположливите ресурси, со што треба да се минимизира ризикот од неисполнување на истите.

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор

_____

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

Од извршениот увид во доставената документација, извршените анализи и интервјуа со одговорните лица, ревизијата ги утврди следните состојби:

- Институтот има изготвено тригодишен **Стратешки план 2013-2015 година**, во кој се содржани програмата и активностите за остварување на стратешките цели и приоритети на Институтот, како и потребните ресурси (човечки и финансиски) за нивно реализирање;
- со Програмата за работа за 2013 година се опфатени целите и активностите за реализација на програмата, за која Институтот има доставено **Извештај за реализирана годишна програма за 2013 година** во кој информира за реализираните активности за остварување на поставените цели во годишната програма на Институтот;
- Институтот нема изготвено **Стратегија за управување со ризикот**, со која би се утврдиле политиката за управување со ризици со која раководството јасно ќе го поддржи процесот за управување со ризици, како и би се определила улогата и одговорноста на сите вработени во утврдувањето и управување со ризиците во работењето.
Во текот на ревизијата донесена е Одлука за нејзина изработка со чие донесување и имплементација, ризикот за појава на отстапувања во спроведување на целокупните активности и остварувањето на планираните цели, ќе се сведе на минимално ниво.

Изготвувањето на стратешкиот план за 2013-2015 година, годишната програма за работа на Институтот, во кои целите ќе бидат планирани соодветно на расположливите ресурси, придонесуваат за минимизирање на ризикот од неисполнување на истите. Исто така, отпочнатите активности за изработка на стратегијата за управување со ризик, ќе придонесат за намалување на ризикот за појава на отстапувања во спроведување на целокупните активности и остварување на планираните цели на Институтот.

2.1.3. Контроли

Контролните активности во еден субјект, ги опфаќаат политиките и процедурите воспоставени за справување со ризиците и постигнување на целите на субјектот. За да бидат ефективни, контролите мора да бидат соодветни, да функционираат постојано според план во текот на целиот период и да бидат рентабилни, сеопфатни, разумни и директно поврзани со контролните цели.

Од извршениот увид во доставената документација, извршените анализи и интервјуа со одговорните лица, во насока на давање оценка дали субјектот донел политики и воспоставил постапки за справување со ризиците и

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор

_____

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

постигнување на целите и задачите на субјектот, ревизијата ги утврди следните состојби:

- Институтот како јавна установа за вршење на работите и задачите од областа на акредитацијата воведува сертифициран систем за квалитет во согласност со стандардот за акредитација МКС EN ISO/IEC 17011. Согласно стандардот, Институтот има донесено акти/процедури за работа, од кои најголемиот дел се однесуваат на работните процеси од неговата надлежност.
Во текот на ревизијата, донесени се процедура за финансиско работење, процедура за постапки за јавни набавки и процедура за вршење на попис на средствата и обврските со кои се дефинираат овластувањата и одговорностите на вработените, воспоставена е поделба на должностите на начин кој оневозможува едно лице или организациона единица да ги контролира сите значајни фази на определена активност;
- материјално-финансиската контрола на работењето на Институтот ја врши Одбор за надзор на материјално-финансиското работење, кој поднесува годишен извештај до Владата на РМ. Од причина што мандатот на членовите на Одборот истекува заклучно со месец ноември 2013 година, во текот на 2013 година изготвени се тримесечни извештаи, додека годишниот извештај за работењето на Институтот е изготвен но не е потпишан од претходно именуваните членови на одборот. И покрај тоа што Институтот со допис ја има известено Владата на РМ за истекот на мандатот на членовите на одборот, постапката за именување нови членови се уште е во тек;
- во Институтот е воспоставена пракса за **ex-ante контролата**, односно суштинската финансиска контрола на оперативните активности и финансиските трансакции да се врши од страна на вработени од одделението за финансиско работење. Имено благајникот врши контрола на sukcesивните набавки (канцелариски материјали, тонери, средства за одржување на хигиена), со верификација на финансиските документи за извршената контрола на документацијата, додека за останатите договори за јавни набавки, ex-ante контролата ја извршува раководителот на одделението за финансиско работење, но извршената контрола не е верифицирана со потпис. **Ex-post контролата** која подразбира контрола на финансиската документација по завршување на плаќањето се врши исто така од страна на раководителот на одделението за финансиско работење, но без доказ за извршената контрола;

Ревизорски тим:

1.
2.
3.

Овластен државен ревизор

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

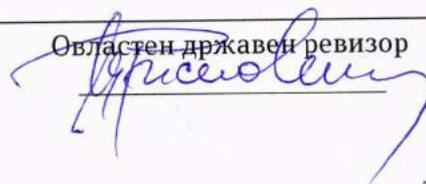
- Директорот на Институтот со издавање на документ/листа за задолжување, назначува лица одговорни за заштита и правилна употреба на ресурсите/основните средства, со цел да се намали ризикот од нивната несоодветна употреба;
- со извршената ревизија на интерните акти, воспоставениот информациски систем, пропишаната организациона структура и системот на **интерни контроли во информатичката технологија** кои ги применува Институтот, ги констатиравме следните состојби:
  - со актот за систематизација на работните места во Институтот предвидено е посебно работно место – координатор за ИТ одржување за извршување на работи и работни задачи од областа на ИТ, кое не е пополнето;
  - не е изготвена **Стратегија за информатичката технологија** како документ за сеопфатна ИТ безбедност, како и не се пропишани политики и процедури за користење и пристап до ресурсите во ИТ системот. Во текот на ревизијата извршено е дополнување на пишаната процедура Контрола на документи со процедури за користење и пристап до ресурсите во ИТ системот, во делот на ажурирање на web страницата на Институтот и заштита на податоците од страна на правно лице согласно склучени договори за јавна набавка;
  - воспоставен е централизиран ИТ систем, но лозинките за најава на истиот не е дефинирано да се менуваат по одреден временски период на користење;
- во делот на водењето на деловните книги, обработката на податоците и контролата на внесените податоци во информациските системи, ревизијата утврди дека воспоставена е распределба на надлежностите во апликациите за финансиско работење, како и при користењето на апликацијата за финансиско сметководство се вградени одредени контроли за пристап до апликацијата и податоците. Резервна копија (backup) на податоците од областа на финансиското работење на Институтот се чува на посебен медиум. Податоците од финансиското работење од минати години се заклучени и не постои можност да бидат променети.

Наведените состојби упатуваат дека во Институтот контролите, како компонента на финансиското управување и контрола, се воспоставени преку донесените пишани процедури, поделба на надлежности во извршувањето на работните активности, контролите за пристап до ресурсите и контролите во информатичкиот систем.

Ревизорски тим:

1.
2.
3.

Овластен државен ревизор

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

Со цел да се зголеми ефикасноста во вршењето на финансиските контроли, потребно е да продолжат отпочнатите активности за потврдување на нивното извршување со верификација согласно донесената процедура за финансиско работење.

Во Институтот отсуствува Стратегија за ИТ за развој на информацискиот систем што упатува на присуство на ризици во управувањето со ИТ ресурсите во согласност со приоритетите за развој на субјектот, идентификувањето на ИТ можностите, капацитетите и човечките ресурси. Во насока на зголемување на безбедноста за користење на ИТ системот, потребно е да се предвиди менување на лозинките за најава на истиот по одреден временски период.

2.1.4. Информации и комуникации

Информациите и комуникациите, како компонента на внатрешната контрола, опфаќа: утврдување, собирање и распределување на доверливи и сигурни информации со кои се овозможува секое одговорно лице да преземе соодветна одговорност, ефективна хоризонтална и вертикална комуникација на сите хиерархиски нивоа во субјектот, како и надворешна комуникација. Раководителите и вработените треба да добиваат и пренесуваат информации неопходни за извршување на задачите, со цел да се обезбеди стабилно финансиско управување и ефективно следење и утврдување на ризичните состојби пред нивното настанување.

Со извршениот увид во доставената документација, извршените анализи и интервјуа со одговорните лица, ревизијата ги утврди следните состојби:

- Институтот има изготвено и имплементирано Процедура за контрола на документи, во која е опишана структурата на документите на системот за квалитет, нивната задолжителна содржина и означување, сите активности кои се потребни за нивна успешна изработка, преглед, одобрување и издавање, чување, достапност и дистрибуција на документите до вработените во Институтот, надворешните соработници на Институтот и акредитираните тела;
- во Институтот развиен е систем на добивање и пренос на информации, како и внатрешна комуникација, хоризонтална и вертикална комуникација на сите хиерархиски нивоа во субјектот. Внатрешната комуникација во Институтот се одвива по пат на работни средби, на ниво на колегиум, работни состаноци и други средби, како и по електронски пат, преку креирање на e-mail за секој вработен. Исто така во Институтот се користи и Quality management system, како локален простор за поставување на работни документи, наменети за информирање на вработените во Институтот, со што во значителна

Ревизорски тим:

1.
2.
3.

Овластен државен ревизор

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

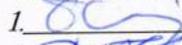
мера се олеснува начинот на внатрешна комуникација, како и навремено доставување на информациите до крајните корисници за кои истите се однесуваат;

- **надворешната комуникација** се одвива преку:
  - **активно членство** и учество на Институтот во меѓународни институции (ЕА, ILAC),
  - склучени **меѓународни и билатерални договори** за соработка со институти за акредитација на други земји за размена на информации, искуства и заедничка работа во областа на акредитацијата,
  - учество на Институтот во **проектни активности** од областа на акредитацијата, учество на тркалезна маса со цел размена на искуства помеѓу телата за акредитација, соработка со државните органи на Република Македонија како и спроведување на активности за промоција на системот за акредитација преку одбележување на денот на акредитацијата и изработка на брошури;
- Директорот на Институтот има обврска¹ да го спречува ризикот од неправилности, сомнежи и измами и да презема активности против истите. Вработените, покрај комуникацијата која ја остваруваат во однос на постигнувањето на целите за кои се одговорни, треба да известуваат и за сомнежите за неправилности, согласно процедурата утврдена со ЗЈВФК. Институтот нема назначено лице задолжено да известува за неправилности, поради што во текот на ревизијата директорот со решение назначи лице да известува за постоење/непостоење неправилности и сомнежи за измами или корупција при користење на јавните средства. Исто така во текот на ревизијата доставен е извештај до Управата за финансиска полиција за пријавени/непријавени неправилности за периодот 01.01-30.09.2014 година.

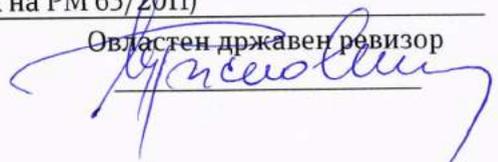
Наведените состојби упатуваат дека системот на информации и комуникации во Институтот е воспоставен и функционира согласно големината/комплексноста и природата на активностите на Институтот и истиот обезбедува веродостојни, навремени и релевантни информации, кои имаат влијание врз донесувањето на соодветни одлуки од страна на раководството на Институтот како и овозможуваат воспоставување и спроведување на ефективна и ефикасна внатрешна контрола.

¹ член 50 од ЗЈВФК и Уредбата за постапката за спречување на неправилности, начинот на меѓусебната соработка, формата, содржината, роковите и начинот за известување за неправилностите (Службен весник на РМ 63/2011)

Ревизорски тим:

1.
2.
3.

Овластен државен ревизор

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

2.1.5. Мониторинг

Мониторингот претставува проверка на функционирањето на системот за финансиско управување и контрола, преку постојано следење, самопроцени и внатрешни ревизии. Раководителот на субјектот потребно е да обезбеди континуирана проверка и оценување на функционирањето на внатрешната контрола и нејзините елементи. Проверката на контролите треба да потврди дека внатрешните контроли придонесуваат кон остварување на целите на субјектот.

Од извршениот увид во доставената документација, извршените анализи и интервјуа со одговорните лица, ревизијата ги утврди следните состојби:

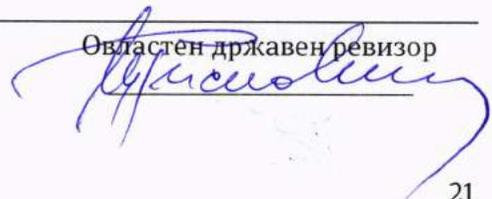
- Институтот има донесено **Политика за квалитет**, согласно која се креира политика за професионално извршување на целите на Институтот и за соодветно ниво на квалитетот на акредитационите услуги, преку воспоставување и одржување систем на управување кој се темели на стандардот за акредитација МКС EN ISO/IEC 17011. Барањата од стандардот МКС EN/ISO/IEC17011 се обработени во **Прирачник за квалитет**, согласно кој раководството на Институтот преку соодветни механизми/прегледи од страна на раководството, планирање и изведување на интерни проверки, врши оцена на системот за управување. За таа цел изготвени се Извештај од интерна проверка за 2013 година и Извештај од преиспитувањето од страна на раководството, во кои се содржани констатираните состојби, несообразностите и дадените препораки за подобрување на системот за работа на Институтот;
- во Институтот не е воспоставена **внатрешна ревизија**, поради што директорот нема можност да добие независно, разумно, објективно уверување и совет со цел подобрување на работењето на субјектот (детално образложено во точка 3).

И покрај тоа што Институтот има донесено политика за квалитет, прирачник за квалитет, извршена е оцена на системот за управување преку интерни проверки и преиспитувањето од страна на раководството, констатиравме дека потребно е подобрување на мониторингот како компонента на финансиско управување и контрола со воспоставување на внатрешна ревизија.

Ревизорски тим:

1.
2.
3.

Овластен државен ревизор

2.2.2. Системот на интерни контроли во процесот на плаќање

Со увид во доставената документација, извршените тестови на усогласеност, анализи и интервјуа со одговорните лица, со цел утврдување на ефикасноста и ефективноста на интерните контроли преку добивање на уверување дека плаќањата се соодветно одобрени, евидентирани и исплатени на конкретниот добавувач, ревизијата ги утврди следните состојби:

- во Институтот одговорно лице за преземање на обврски и одобрување на плаќањата е директорот. Раководителот на одделение за финансиско работење врши прием и проверка на фактурите, а истовремено врши и сметководствена евиденција и буџетска контрола. Од причина што во одделението за финансиско работење се вработени 2 лица, ex-ante контролата на документацијата на спроведените набавки преку сукцесивни испораки (набавка на канцелариски материјал, тонери, средства за хигиена) се врши од страна на самостоен референт – благајник, со потпис на испратениот документ на нарачката, додека исполнувањето на количините и цените од договорите по кои набавките се вршат еднократно (месечно одржување на хардверска и софтверска опрема, исплата на услуги кон авторска агенција и сл.) се следат од страна на раководителот на одделението за финансиско работење без потпис за извршената контрола.

Во насока на разграничување на надлежностите и одговорностите помеѓу вработените, зајакнување на контролите на финансиската документација, во текот на ревизијата, во Институтот е донесена **Процедура за финансиско работење** како интерен акт со кој се пропишува протоколот на финансиските документи во Институтот.

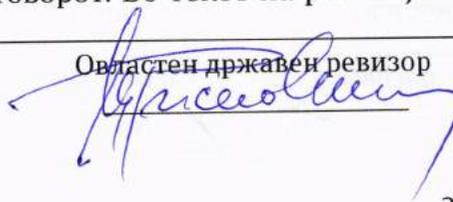
Со цел обезбедување доказ за извршената ex-ante контрола на финансиската документација, Институтот започна со изготвување на документ **Листа за проверка на преземената финансиска обврска**, како потврда дека количината и цените во фактурите се согласно склучениот договор;

- кај набавката на услуги за надградба и одржување на софтвер за спроведување на постапките за акредитација, исплатени се средства врз основа на некомплетна сметководствена документација, односно извршени се исплати само врз основа на фактура, без обезбедена поткрепувачка документација (работен налог, извештај за извршени услуги) поради што ревизијата не беше во можност да утврди дали услугите се извршени во согласност со договорот. Во текот на ревизијата,

Ревизорски тим:

1.
2.
3.

Овластен државен ревизор

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

во Институтот се воспостави пракса да се доставуваат испратници за извршените услуги како прилог кон месечните фактури, со цел обезбедување доказ за извршените услуги;

- во текот на 2013 година, исплатени се средства за фиксна, мобилна телефонија и услуги од авторска агенција по фактури, без склучени договори и спроведена постапка за јавна набавка. Спроведувањето на постапките за јавни набавки за фиксна, мобилна телефонија и услуги од авторска агенција се предвидени во Планот за јавни набавки за 2014 година и за истите за склучени договори за јавна набавка.
- врз основа на извршените тестови на усогласеност на системот на интерни контроли во процесот на плаќање и извршените плаќања, ревизијата констатира дека воспоставените контроли во Институтот ја потврдуваат точноста на настанувањето, вреднувањето, постоењето и плаќањето на обврските кон добавувачите.

Погоре наведените состојби упатуваат дека потребна е надградба на системот на интерни контроли во процесот на плаќање, и тоа во делот на спроведувањето на ex-ante контролата на документацијата на еднократните набавки од страна на раководителот на одделението за финансиско работење, поради неможност од преклопување на должности, како и концентрација на контролата на сите клучни фази од една трансакција кај едно лице (прием и проверка на фактурите, сметководствена евиденција и буџетска контрола).

2.2.3. Инвентарисување на средства и обврски

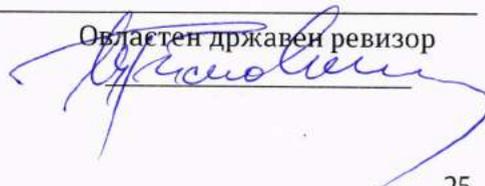
За правилно и непречено спроведување на активностите за организирање, спроведување и известување за резултатите од извршениот попис на средствата и обврските, потребно е да се пропише и воспостави систем на контроли, со кој ќе се обезбедат услови за спроведување на истиот согласно одредбите од Законот за сметководството за буџетите и буџетските корисници и Правилникот за сметководството за буџетите и буџетските корисници, Законот за јавна внатрешна контрола и Стандардите за внатрешна контрола во јавниот сектор.

Со цел оценка на ефикасноста на системот на интерни контроли во процесот на инвентарисување на средствата и обврските, односно добивање на уверување дека се преземени потребните мерки и активности за негово навремено, квалитетно и сеопфатно извршување, за усогласување на сметководствената со фактичката состојба, како и изготвување на извештај од извршениот попис, прифатен од раководното лице на Институтот, ревизијата изврши тестови на усогласеност и примени ревизорски техники за контрола на извршениот попис, при што ги утврди следниве состојби:

Ревизорски тим:

1.
2.
3.

Овластен државен ревизор

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

- пописот на средствата и обврските на Институтот се врши согласно Законот за сметководството за буџетите и буџетските корисници и Правилникот за сметководството за буџетите и буџетските корисници. Во текот на ревизијата во Институтот за потребите за вршење на попис е донесен интерен акт/**процедура за вршење на попис на средствата и обврските** во Институтот, со кој се пропишува начинот и постапката на организирање и вршење на пописот;
- директорот на Институтот врз основа на Одлука за попис на основните средства, паричните средства, побарувањата и обврските, носи одлука за формирање на комисија за попис, во кое се определени членовите на пописната комисија, времето на започнување на спроведување на пописот и рокот за доставување на извештајот за попис;
- во текот на 2011 година, во Институтот е набавен софтвер за акредитација, за кој во моментот на употреба на средството, не е воспоставена сметководствена и материјална евиденција во целост, односно евиденцијата е направена по извршените плаќања на фактурите согласно склучените договори за набавка. Поради тоа не е извршено пресметување на амортизација и ревалоризација на нематеријалните средства од првиот ден на наредниот месец откако тие средства се подготвени за употреба. Во текот на ревизијата, од страна на одделението за финансиско работење, спроведена е потребната корекција на износот на пресметаната амортизација и ревалоризација во сметководствената евиденција, кои измени ќе бидат вклучени со изработката на завршната сметка за 2014 година;
- пописната комисија го потврдила салдото на обврските кон добавувачите/побарувањата од купувачи со состојба 31.12.2013 година, но во Извештајот за извршен попис не го прикажала правниот основ, старосната структура, како и причините за неплатените обврски кон добавувачите, согласно член 31-в од Правилникот за сметководство за буџети и буџетски корисници;
- Институтот иако располага со софтвер за материјално работење набавен во минати години, материјалната евиденција на основни средства се води во ексел документ;
- по завршување на активностите изготвен е извештај за резултатите на извршениот попис, кој содржи одредени забелешки и предлози за преземање понатамошни активности по спроведениот попис (расход и отпис на опрема), кои до периодот на вршење на ревизијата не се во целост спроведени;

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

- во текот на ревизијата донесени се Сметководствени политики на Институтот, број 02-459/1 од 20.10.2014 година, со кои се уредува начинот на водење на сметководството, деловните книги и сметководствените документи, проценка на билансните позиции, амортизација, ревалоризација, начинот на спроведување на попис, во насока на обезбедување точно, вистинито, навремено и сеопфатно искажување на податоците во финансиските извештаи.

Утврдените состојби упатуваат дека Институтот има пропишано систем на контроли со кој се покриени активностите за организирање, спроведување и известување за резултатите од извршениот попис на средствата и обврските, но постои потреба од продолжување на отпочнатите активности за спроведување на процесот на инвентарисување/попис на средствата и обврските, на начин пропишан со законската и подзаконската регулатива.

3. Внатрешна ревизија:

Во рамките на ризичната област која третира прашања од Внатрешната ревизија извршени се истражувања со цел да се даде одговор на повеќе ревизорски прашања поврзани со слабости, недоречености и потенцијални ризици во оваа област.

Внатрешна ревизија, како независна активност на давање објективно уверување и совет на раководителот на субјектот, се воспоставува со цел да придонесе за зголемување на вредноста и подобрување на работењето на субјектот, односно помага субјектот да ги исполни своите цели, применувајќи систематски, дисциплиниран пристап за проценка и подобрување на ефективностата во процесите на управување со ризикот, контролата и управувањето. Внатрешна ревизија се спроведува во сите организациони структури, програми, активности и процеси кај субјектите од јавниот сектор.

Во функција на градење на одговори зад секое од поставените прашања, утврдени се следните состојби и дадено е образложение:

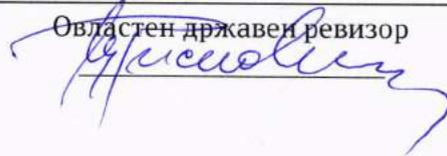
Во Институтот не е воспоставена внатрешна ревизија на начините предвидени со одредбите од Законот за јавна внатрешна финансиска контрола, поради што одговорното лице на Институтот нема можност да добие независно, разумно и објективно уверување и совет, со цел подобрување на работењето на субјектот и зголемување на ефективностата на системите за внатрешна контрола.

Во текот на ревизијата директорот на Институтот, како посебна јавна установа која се финансира преку буџетскиот корисник Министерство за економија,

Ревизорски тим:

1.
2.
3.

Овластен државен ревизор

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

достави Барање до Министерство за економија за склучување на договор за вршење на внатрешна ревизија, за кое до денот на известување од завршената ревизија не е добиен одговор.

ЗАКЛУЧОК:

Директорот на Институтот има обврска за преземање мерки, политики и конкретни активности за пропишување на подзаконските и интерните акти, донесување и имплементација на процедурите за финансиско управување и контрола (планирање, извршување, мониторинг и известување) и внатрешната ревизија кои претставуваат предуслов за воспоставување на финансиско управување и контрола и внатрешна ревизија.

Со извршената ревизија на финансиско управување и контрола во Институтот констатиравме дека: донесени и имплементирани се стратешки планови, пропишани се и имплементирани се контроли, согласно воспоставената пракса извршено е разграничување на одговорностите и овластувањата, воспоставени се контролни активности за редовно следење, усогласување и одобрување на евиденциите со соодветните документи, што упатува дека **делумно се преземени** потребните активности за воспоставување и обезбедување на ефикасност и ефективност на системот на финансиското управување и контрола и внатрешната ревизија за непречено остварување на целите на Институтот.

Постојат можности за подобрување на функционирањето и развојот на системот на финансиско управување и контрола и внатрешна ревизија во делот на донесувањето на Долгорочна програма за развој на Институтот, Стратегија за управување со ризиците, продолжување на отпочнатите активности за верификација на контролите, изготвување на Стратегија за ИТ за развој на информацискиот систем на Институтот, спроведување на пописот на средствата и обврските во целост согласно законската регулатива, како и воспоставувањето на внатрешната ревизија.

ПРЕПОРАКИ:

Како резултат на спроведената ревизија, а со цел да дадеме придонес во функција на отстранување на констатираните неправилности како и подобрување и унапредување на системот за финансиско управување и контрола и внатрешна ревизија, ги предвидовме следните препораки:

Одговорното лице на Институтот да ги преземе следните мерки и активности:

1. да се продолжи со започнатите активности за донесување на Долгорочна програма за развој на Институтот;

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

2. да се продолжи со започнатите активности за спроведување на Планот за воспоставување и развој на финансиското управување и контрола што ќе придонесе за зајакнување и развој на финансиското управување и контрола во Институтот; ✓
3. да се продолжи со започнатите активности за донесување на Стратегијата за управување со ризици, како документ со кој ќе се утврди политиката на управување со ризиците и ќе се определат улогата и одговорностите на сите вработени во насока на утврдување и управување со ризиците;
4. изготвување на Стратегија за ИТ за развој на информацискиот систем на Институтот. Во насока на зголемување на безбедноста за користење на ИТ системот, да се предвиди менување на лозинките за најава на истиот по одреден временски период;
5. да се продолжи со започнатите активности за пополнување на работното место предвидено за спроведување на постапките за јавните набавки; ✓
6. да се продолжи со започнатите активности за примена на процедурата за финансиско работење во делот на контролата на реализацијата на набавките и следењето на извршувањето/испораката на предметот на набавка во согласност со условите од договорот за набавка;
7. основните средства на Институтот да се воведат во евиденција во софтверот на основни средства; ✓
8. спроведувањето на пописот на средствата и обврските, во целост да се врши согласно законската регулатива; ✓
9. да се продолжи со започнатите активности за воспоставување на внатрешна ревизија, или склучување на договор за вршење на внатрешна ревизија во насока на подобрување на работењето на субјектот и зголемување на ефикасноста на системите за внатрешна контрола.

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор

Опфат и методологија

Ревизијата на успешност е извршена во согласност со стандардите за државна ревизија на Меѓународната организација на Врховни ревизорски институции (ИНТОСАИ) кои се пропишани за примена во Република Македонија при вршењето на државната ревизија. Овие стандарди бараат ревизијата која ја извршивме да биде планирана и извршена со цел да обезбеди разумни основи за нашите наоди и заклучоци. Соодветно на тоа применивме процедури за кои сметавме дека се неопходни во дадените услови.

Ревизијата на успешност претставува објективна и систематска проверка на докази со цел обезбедување на независна проценка за функционирањето на организации, програми, активности или функции со цел обезбедување информации за подобрување на јавната отчетност и олеснување при носење на одлуки од страна на оние кои имаат одговорност да преземат или иницираат корективни дејствија.

Ревизијата вклучува проценка на можни ризици, испитувања на докази, како и проценки направени од страна на раководството на субјектот опфатен со ревизијата, давање општа оценка за дејноста, организациони, програмски и проектни активности. Веруваме дека извршената ревизија ни обезбедува разумна основа за изнесенiot заклучок.

Опфат

Ревизијата на успешност - Ефикасност и ефективност на системот на финансиското управување и контрола и внатрешната ревизија кај Институтот за акредитација на Република Македонија, е спроведена со цел да се даде оценка дали е постигната целта на финансиското управување и контрола, во делот на вршење на работите на ефикасен и ефективен начин, усогласување на работата со законите и актите, заштита на имотот, користење на буџетските средства и јакнење на одговорноста при извршување на задачите.

Податоците прикажани во деловите од овој извештај се обезбедени од евиденциите и информациите добиени од лицата во институцијата надлежни за конкретната област.

Методологија

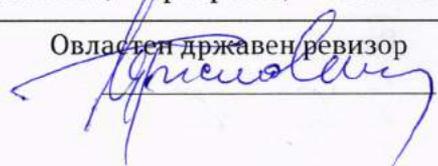
При вршењето на ревизијата на успешност, користени се документирани и аналитички докази како и физички и усмени докази кои ги обезбедивме по пат на примена на методологијата и техниките на ревизијата, вршење на физичко набљудување, разговори и интервјуа, приложена документација и извршени анализи, формирање на заклучоци кои произлегоа од истите.

Ревизијата на успешност е спроведена имајќи ги предвид одредбите посочени во законските и подзаконски акти, стратегии, програми, извештаи,

Ревизорски тим:

1.
2.
3.

Овластен државен ревизор 30

пополнетост, опременост, организациона поставеност како и други документи поврзани со активноста предмет на нашата ревизија. Како основни ќе ги споменеме:

- Закон за јавна внатрешна финансиска контрола,
- Стандарди за внатрешна контрола во јавниот сектор,
- Стандарди за внатрешна ревизија,
- Закон за сметководство за буџетите и буџетските корисници,
- Правилник за сметководство за буџетите и буџетските корисници,
- Закон за јавните набавки,
- Законот за акредитација,
- Стратешки документи,
- Подзаконски акти.

Ревизијата е спроведена со увид во поткрепувачката документација, анализа на податоците, снимање на фактичката состојба кај субјектот, интервјуа и разговори, подготвени, испратени и добиени прашалници и објаснувања до и од субјектот и надлежните лица кај истиот, увид во поднесената документација од субјектот, анализи и пресметки, споредување на тековните состојби со поставените критериуми, кои постапки имаа за цел да ги откријат причините за евентуалните разлики меѓу поставените критериуми и стварната состојба како и да дадат објективен одговор на поставената ревизорска цел.

Ревизијата на успешност е спроведена од страна на ревизорска екипа од Државен завод за ревизија во состав:

- м-р Цвета Ристовска, помошник на главниот државен ревизор и ОДР;
- Љубица Тошевска, раководител на ревизија и ОДР;
- Билјана Стојановска, виш ревизор и ОДР;
- Ведран Јовановски, ревизор и ОДР;
- м-р Катерина Брешковска, помлад ревизор и ОДР и
- Марија Бачовска-Тренчевска - ревизор во сектор за ИТ и ОДР.

Ревизијата е извршена по следните фази и периоди:

- Вршење на ревизијата – 29.09 - 17.10. 2014 година;
- Анализа на резултати и подготовка на Нацрт извештај од спроведената ревизија – 20.10 - 24.10. 2014 година;
- Завршниот состанок со лицата одговорни за раководење со Институтот за акредитација е одржан на ден 05.12.2014 година;
- Подготовка на Конечен извештај од спроведена ревизија.

Од страна на одговорното лице на Институтот, доставено е Известување дека нема забелешки по однос на Нацрт извештајот на овластениот државен ревизор.

Ревизорски тим:

1.
2.
3.

Овластен државен ревизор 31

